

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 192/2020-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6 C 345/2008 a rozhodnutím Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26 Co 59/2019 z 20. augusta 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ]

napriek tomu, že požiadal aj o predbežné poskytovanie právnej pomoci z dôvodu, aby nedošlo k zmeškaniu lehoty na podanie dovolania. Podľa názoru sťažovateľa CPP vo väčšine prípadov nevyhovie predbežnému poskytovaniu právnej pomoci z rôznych dôvodov, napríklad aj preto, „že žiadateľ niečo nepredložil... potom čaká kým prejde lehota na podanie dovolania...“. Sťažovateľ z dôvodu, že sa obáva hrozby, že do konečného rozhodnutia CPP mu uplynie zákonná lehota na podanie dovolania, „síce dovolanie podal sám, ale toto je neplatné, lebo podľa zákona môže dovolanie podať len advokát a to do 2 mesiacov“. Zároveň uvádza, že Slovenská republika v takýchto prípadoch ostáva nečinná a nevykonáva príslušné opatrenia, aby osobám v jeho postavení ako osoby, ktorá „nemá peniaze na advokáta“, zabezpečila možnosť podať účinne dovolanie, čo má za následok porušenie práva na prístup k súdu a na opravný prostriedok.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru a porušenie základného práva podľa čl. 46 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 345/2008 a rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 26 Co 59/2019 z 20. augusta 2019. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho ústavnej sťažnosti.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomocí na jej prerokovanie.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

13. Sťažovateľ porušenie označených práv vníma predovšetkým v tom, že ako okresný súd, tak aj krajský súd nevyhoveli jeho žalobe a vydali nezákonné rozhodnutia.

III.1 K námietke zaujatosti

14. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 19. decembra 2019 namietol zaujatosť všetkých jeho sudcov.

15. Podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce. Ak z dôvodu vylúčenia sudcov ústavného súdu, z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti účastníkmi konania proti viacerým sudcom ústavného súdu, z dôvodu vyhlásenia sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci alebo z dôvodu oznámenia dôvodov vylúčenia podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde nie je možný postup podľa predchádzajúcej vety, rozhodne o veci samej senát ústavného súdu v pôvodnom zložení; na ďalšie vyhlásenia účastníka konania o odmietnutí sudcu ústavného súdu pre jeho zaujatosť, vyhlásenia sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci a oznámenia dôvodov vylúčenia podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde sa neprihliada.

16. Vzhľadom na uvedené rozhodol v tejto veci s odkazom na § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde II. senát ústavného súdu v pôvodnom zložení, t. j. predseda senátu Ľuboš Szigeti a sudkyňa Jana Laššáková (sudkyňa spravodajkyňa) a sudca Peter Molnár.

III.2 K namietanému porušeniu práv v konaní vedenom na okresnom súde

17. Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

18. Proti rozhodnutiu okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

19. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému konaniu okresného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv je preto potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3 K namietanému porušeniu práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu

20. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

21. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie

(m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014, II. ÚS 723/2015). Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal dovolanie. Súčasne v tejto veci požiadal CPP o určenie advokáta na poskytovanie právnej pomoci a zastupovanie pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že z dôvodu sťažovateľom podaného dovolania proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu okresný súd 19. novembra 2019 dovolanie a spis predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie, resp. konanie o dovolaní. Ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti o podanom dovolaní dosiaľ dovolací súd nerozhodol.

23. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ sa domáha ochrany základných práv a iných práv proti ich porušeniu napadnutým rozhodnutím krajského súdu aj v dovolacom konaní pred všeobecným (dovolacím) súdom, podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany. Inak povedané, v okolnostiach danej veci je vylúčená právomoc ústavného súdu.

24. Ústavný súd zároveň uvádza, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľnému stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porovnaj napr. II. ÚS 1/08, IV. ÚS 420/2011, III. ÚS 632/2014, II. ÚS 66/2020). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť právneho štátu.

25. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

26. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa, že mu v prípade jeho žiadosti o poskytnutie právnej pomoci CPP neposkytlo právnu pomoc, ústavný súd vlastným šetrením zistil, že toto tvrdenie sa nezakladá na pravde. Centrum právnej pomoci rozhodnutím sp. zn. KaNR/30087/2019 z 15. októbra 2019 rozhodlo o predbežnom priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci a na predbežné poskytovanie právnej pomoci bol určený advokát. Keďže prvý určený advokát oznámil CPP odmietnutie prevzatia zastúpenia sťažovateľa, CPP rozhodnutím zo 4. novembra 2019 určilo na predbežné poskytovanie právnej pomoci advokáta doc. JUDr. Štefana Kočana. Sťažovateľovi je teda v danej veci poskytovaná právna pomoc na základe predbežného rozhodnutia CPP. O konečnom rozhodnutí o nároku sťažovateľa ku dňu predbežného prerokovania danej veci CPP rozhodnuté nebolo, a to z dôvodu, že CPP prerušilo správne konanie a vyzvalo sťažovateľa na doplnenie údajov a dokladov na posúdenie zákonom ustanovených podmienok. Následne CPP opätovnou výzvou z 18. decembra 2019 vyzvalo žiadateľa opätovne na doloženie dokladov a vyjadrení k majetku, a to aj v súvislosti s novozistenými skutočnosťami o majetkových pomeroch sťažovateľa. Dňa 30. decembra 2019 sťažovateľ zaslal k výzve CPP čiastočné vyjadrenie, avšak k týmto vyjadreniam nedoložil žiadne relevantné doklady.

III.4 K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

27. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

28. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu, či sú kumulatívne

splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

29. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal o ustanovenie právneho zástupcu a žiadosť odôvodnil majetkovými pomermi.

30. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, nie je neprípustná ani zjavne neopodstatnená.

Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok právomoci, je zřejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 82/2020).

31. Pretože nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 1 výroku rozhodnutia).

32. Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu